

Postanowienie z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 18/01

Od orzeczeń wydanych na podstawie art. 17² § 1 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.) kasacja nie przysługuje.

Przewodniczący Sędzia SN Helena Ciepła

Sędziowie SN: Iwona Koper (sprawozdawca), Henryk Pietrkowski

Sąd Najwyższy w sprawie z urzędu przy udziale Jadwigi B., Krystyny S. i syndyka masy upadłości PPHU „P.W.” S.A w Z.G. o wydanie orzeczenia na podstawie art. 17² pr. upadł., po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej w dniu 10 maja 2001 r. na posiedzeniu niejawnym zażalenia uczestniczek Jadwigi B. i Krystyny S. na postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 27 grudnia 2000 r. oddalił zażalenie.

Uzasadnienie

W wyniku postępowania wszczętego z urzędu Sąd Rejonowy w Zielonej Górze postanowieniem z dnia 22 maja 2000 r. orzekł na podstawie art. 17² rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm. – dalej "Pr.upadł.") wobec Jadwigi B., Krystyny S. i Małgorzaty I. zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej i komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółdzielni na okres trzech lat, a wobec Małgorzaty I. na okres dwóch lat.

Na skutek apelacji uczestniczek Sąd Okręgowy w Zielonej Górze postanowieniem z dnia 29 września 2000 r. zmienił powyższe postanowienie w stosunku do Małgorzaty I., stwierdzając brak podstaw do pozbawienia jej praw, o których mowa w art. 17² § 1 Pr.upadł., zaś apelację pozostałych uczestniczek oddalił.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy odrzucił na podstawie art. 393⁵ k.p.c. w związku z art. 519 k.p.c. oraz art. 17² § 6 Pr.upadł. kasacje uczestniczek postępowania Jadwigi B. i Krystyny S. jako niedopuszczalne. W uzasadnieniu przyjął, że kwestia dopuszczalności kasacji od postanowienia wydanego na podstawie art. 17² Pr.upadł. nie została odrębnie uregulowana w przepisach Prawa upadłościowego, które przewiduje kasację jedynie w sytuacjach wymienionych w art. 17 § 3 i art. 193. Również na gruncie przepisów postępowania nieprocesowego, do których odsyła przepis art. 17² § 6 Pr.upadł., kasacja od postanowienia wydanego na podstawie art. 17² Pr.upadł. jest niedopuszczalna ze względu na treść art. 519¹ k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie uczestniczki zakwestionowały przyjętą przez Sąd Okręgowy podstawę prawną oceny dopuszczalności kasacji zarzucając, że wobec braku wyraźnego uregulowania tej kwestii w odniesieniu do orzeczeń opartych na podstawie z art. 17² Pr.upadł., zarówno w przepisach tego prawa jak i przepisach kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, znajdują zastosowanie przepisy art. 392-393¹⁹ k.p.c. Podnosząc te zarzuty, skarżące wniosły o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 68 Pr.upadł., w postępowaniu upadłościowym, nie wyłączając postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego ze zmianami i uzupełnieniami zawartymi w Prawie upadłościowym. Użyta w tym przepisie formuła odpowiedniego stosowania w postępowaniu upadłościowym przepisów kodeksu postępowania cywilnego oznacza, że stanowią one w zakresie postępowania upadłościowego normy uzupełniające w stosunku do uregulowań wynikających z Prawa upadłościowego. Jeżeli zatem jakaś sytuacja procesowa jest w całości uregulowana w Prawie upadłościowym, przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się w ogóle, a jeżeli w określonym zakresie Prawo upadłościowe nie zawiera żadnej regulacji, stosuje się w całości przepisy kodeksu postępowania cywilnego w sposób odpowiadający istocie postępowania upadłościowego („ze zmianami i uzupełnieniami zawartymi w niniejszym prawie”). W razie natomiast, gdy określona kwestia ma szczególne unormowanie w Prawie upadłościowym, lecz sytuacja procesowa ma zakres szerszy niż objęty tym unormowaniem, uzupełniająco będzie się stosować przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Przy uwzględnieniu powyższych zasad sformułowany został w orzecznictwie trafny pogląd, że zmieniony ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego... (Dz.U. Nr 43, poz.189) – przywracającą zasady zaskarżalności orzeczeń w postępowaniu upadłościowym zgodnie z pierwotnym tekstem tego prawa – przepis art. 17 § 3 Pr.upadł. rozstrzyga samodzielnie i wyczerpująco o zakresie zaskarżalności kasacją orzeczeń wydanych w postępowaniu upadłościowym, w oderwaniu od przepisów kodeksu postępowania cywilnego, które w tym przedmiocie nie znajdują zastosowania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1997 r., I CKN 13/96, OSNC 1997, nr 5, poz. 54)

Pogląd ten pozostał aktualny po zmianie Prawa upadłościowego ustawą z dnia 31 lipca 1997 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta RP – Prawo upadłościowe i zmianie innych ustaw (Dz.U. Nr 117, poz. 751) w odniesieniu do spraw objętych jej rozdziałem IV "Odpowiedzialność cywilna", wprowadzonym tą ustawą. Zawarte w nim przepisy odrębne dotyczące postępowania w tych sprawach nie odnoszą się wprost do kwestii dopuszczalności kasacji od zapadłych w nich orzeczeń. Zgodnie z systematyką przepisów rozporządzenia, zasadą w tym względzie pozostaje więc ogólne unormowanie art. 17 § 3 Pr.upadł., co prowadzi do konkluzji, że od orzeczeń wydanych na podstawie art.17² § 1 Pr.upadł. kasacja nie przysługuje. Teza ta znajduje potwierdzenie w treści art. 17² § 5 Pr.upadł. stanowiącego, że od postanowienia sądu o orzeczeniu zakazu, o którym mowa w § 1, służy apelacja. Wyraźne wskazanie w nim, że od orzeczenia sądu pierwszej instancji służy apelacja w sytuacji, gdy oczywistym jest, że od orzeczenia sądu pierwszej instancji wydanego w trybie przepisów postępowania nieprocesowego, do których odsyła art. 17² § 6 Pr.upadł. w zakresie nie uregulowanym w § 2-5 przysługuje apelacja, musi być uznane za ograniczenie dopuszczalności dalszego środka odwoławczego po rozpoznaniu apelacji. Rozumieć je więc należy w ten sposób, że od orzeczenia takiego służy tylko apelacja.

Podkreślenia wymaga przy tym, że skoro sposób zaskarżania orzeczeń zapadłych w sprawach, o których mówi art. 17² § 1 Pr.upadł., reguluje § 5 tego przepisu, to – stosownie do § 6 – wyłączone jest w tym zakresie stosowanie przepisów kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym. Błędne było więc rozważanie przez Sąd Okręgowy kwestii dopuszczalności kasacji

na podstawie art. 519¹ k.p.c., co jednak ze względu na przytoczone na wstępie motywy zaskarżonego rozstrzygnięcia, pozostało bez wpływu na jego treść.

Kierując się powyższymi względami Sąd Najwyższy oddalił zażalenie, jako nieuzasadnione, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 393¹⁸ § 3 k.p.c.